

سرشناسه	: فنایی اشکوری، محمد، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: Fanaei Eshkevari, Mohammad
مشخصات نشر	: دفاع از عقلانیت: پاسخی به پرسش‌ها و شبهات رایج درباره فلسفه اسلامی / محمد فنایی اشکوری.
مشخصات ظاهری	: قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، انتشارات، ۱۳۹۸.
فروست	: ۹۳ ص.؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره): ۱۳۲۶. فلسفه؛ ۳۲۹.
وضعیت فهرست‌نویسی	: ۹-۲۲۹-۳۴۴-۶۰۰-۹۷۸
یادداشت	: فیبا.
یادداشت	:Mohammad Fanaei Eshkevari. In defense of rationality : ص.ع. به انگلیسی :
عنوان دیگر	: کتابنامه : ص. [۹۲] - ۹۳؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: پاسخی به پرسش‌ها و شبهات رایج درباره فلسفه اسلامی.
موضوع	: فلسفه اسلامی -- دفاعیه‌ها و ردیه‌ها.
موضوع	: Islamic philosophy -- Apologetic works
موضوع	: عقل‌گرایی (اسلام) - فلسفه.
موضوع	: Rationalism (Islam) - Philosophy
شناسه افزوده	: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، انتشارات.
رده‌بندی کنگره	: BBR۴۵
رده‌بندی دیویی	: ۱/۱۸۹
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۶۰۲۰۰۳۵

دفاع از عقلانیت

پاسخی به پرسش‌ها و شبهات رایج درباره فلسفه اسلامی

محمد فنایی اشکوری

استاد مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۱۳۹۸

۱۴۶۶

شماره ردیف

فلسفه - ۲۲۹

شماره موضوعی

۱۳۹۸-۳۲

■ دفاع از عقلانیت: پاسخی به پرسش‌ها و شبهات رایج درباره فلسفه اسلامی

● مؤلف: محمد فنایی اشکوری

● ناشر: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

● چاپ: افق

● نوبت و تاریخ چاپ: اول، پاییز ۱۳۹۸

● شمارگان: ۳۰۰

● قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

● دفتر مرکزی: قم، خیابان شهدا، کوی ممتاز، پلاک ۳۸

● تلفن و نمابر: ۰۲۵-۳۷۷۲۳۳۲۶

● شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیری جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲

● تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱

● شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

● تلفن: ۰۲۵-۳۲۱۱۳۶۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰-۴۴۴-۲۲۹-۹

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۷	مقدمه معاونت پژوهش
۱۱	مقدمه
۱۲	فلسفه چیست؟
۱۶	فلسفه‌هراسی و فلسفه‌ستیزی
۲۲	فلسفه اصول عقاید نیست
۲۵	فلسفه رقیب دین نیست
۳۱	تقلید در فلسفه راه ندارد
۳۵	دین مخالف علم‌آموزی از دیگران نیست
۳۷	در عقاید نمی‌توان در سطح فهم عرفی توقف کرد
۴۲	روایات معصومان علیهم‌السلام نافی تفکر فلسفی نیست
۴۴	فقه و کلام با فلسفه ناسازگار نیستند
۴۷	اختلاف نظر در یک علم دلیل بی‌اعتباری آن علم نیست
۴۹	انگیزه سوء واردکنندگان فلسفه مستلزم بی‌اعتباری آن نیست
۵۲	دانستن فلسفه اسلامی موجب انحراف عقیدتی نمی‌شود
۵۳	استفاده ائمه علیهم‌السلام از استدلال عقلی مؤید فلسفه است، نه نافی آن

- ۵۹..... بطلان برخی از مواضع فیلسوفان مستلزم بطلان فلسفه نیست.
- ۶۳..... پاسخ به برخی دیگر از پرسش‌های مخالفان فلسفه.
- ۸۱..... پیامدهای ستیز با فلسفه.
- ۸۹..... حاصل کلام.
- ۹۲..... منابع.

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جان‌ها که در راه آن نباخته، و جاهلان و باطل پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ واقعی است مظلومیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل ازین رفتنی و نگونسار. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویانی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و جانشینان برحق و گرامی او علیه السلام برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غوص در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عالم بشری و دفاع جانانه

در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به کارگیری انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت‌دشواری‌تر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بازیابند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مرزوبوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان ردپای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش درپیش است. ازاین‌رو، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و

سازمان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسهٔ آموزشی و پژوهشی امام خمینی^ع در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مد ظله العالی» از آغاز تأسیس براساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی «دامت برکاته» به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است. معاونت پژوهش مؤسسه برای تحقق این مهم، افزون بر برنامه‌ریزی و هدایت دانش‌پژوهان و پژوهشگران، در زمینهٔ نشر آثار محققان نیز کوشیده و بحمدالله تاکنون آثار ارزنده‌ای را در حد توان خود به جامعهٔ اسلامی تقدیم کرده است.

کتاب پیش روی، پژوهشی است در قلمرو فلسفه‌شناسی که با تلاش پژوهشگر ارجمند جناب آقای دکتر محمد فنائی اشکوری نگارش یافته است. هدف اصلی نویسنده ارائهٔ حقیقت و چیستی فلسفه و دفاع از تفکر فلسفی برای عموم علاقمندان به این حوزه از اندیشهٔ بشری است.

معاونت پژوهش از مؤلف محترم صمیمانه سپاسگزاری می‌کند و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند منان خواستار است.

معاونت پژوهش

مؤسسهٔ آموزشی و پژوهشی امام خمینی^ع